

E-PEMBELAJARAN UNTUK MATAPELAJARAN EKONOMI

Tesis ini dikemukakan kepada Sekolah Siswazah
sebagai memenuhi sebahagian syarat keperluan
Ijazah Sarjana Sains (Teknologi Maklumat),
Universiti Utara Malaysia

Oleh
Shamsuri bin Abdullah

**Sekolah Siswazah
(Graduate School)
Universiti Utara Malaysia**

**PERAKUAN KERJA TESIS
(Certification of Thesis Work)**

Saya, yang bertandatangan, memperakukan bahawa
(I, the undersigned, certify that)

Shamsuri bin Abdullah

calon untuk Ijazah

(candidate for the degree of) Sarjana Sains (Teknologi Maklumat)

telah mengemukakan kertas projek yang bertajuk
(has presented his/her project paper of the following title)

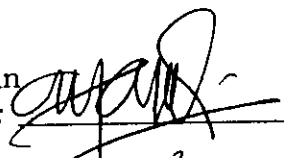
E-Pembelajaran Untuk Matapelajaran Ekonomi

seperti yang tercatat di muka surat tajuk dan kulit tesis
(as it appears on the title page and front cover of Thesis)

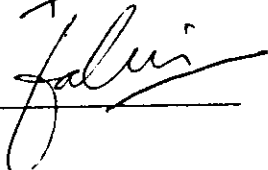
bahawa tesis tersebut boleh diterima dari segi bentuk serta kandungan, dan
meliputi bidang ilmu dengan memuaskan.
(that the project paper acceptable in form and content, and that a satisfactory
knowledge of the field is covered by the thesis).

**AJK Tesis
(Thesis Committee)**

Nama
(Name) : Prof. Madya Aziz Romli
(penyelia Utama/Principal Supervisor)

Tandatangan
(Signature) :

Nama
(Name) : En. Fakhrul Anuar Aziz

Tandatangan
(Signature) :

Tarikh
(Date) : 8 Oktober 2001

KEBENARAN PENGGUNAAN

Dalam persembahan kertas projek ini sebagai memenuhi keperluan pengijazahan sarjana daripada Universiti Utara Malaysia, saya bersetuju bahawa Perpustakaan Universiti boleh melakukan sumber rujukan secara bebas. Saya juga turut bersetuju bahawa kebenaran untuk penyalinan semula kertas projek ini di dalam sebarang bentuk, keseluruhan atau sebahagian, bagi kegunaan sarjana boleh diperolehi daripada penyelia saya atau di dalam ketiadaannya, boleh melalui Dekan Sekolah Siswazah. Adalah perlu dimaklumkan, bahawa sebarang penyalinan atau penerbitan atau bagi tujuan perniagaan tanpa kebenaran bertulis daripada saya adalah sama sekali tidak dibenarkan. Dimaklumkan juga bahawa sebarang bentuk penghargaan hendaklah diberi kepada saya dan Universiti Utara Malaysia atas sebarang kegunaan persarjanaaan yang mungkin dihasilkan dari bahan kertas projek saya.

Permohonan bagi mendapatkan kebenaran menyalin atau untuk kegunaan lain daripada bahan di dalam kertas projek ini, keseluruhan atau sebahagian perlu dialamatkan kepada:

Dekan Sekolah Siswazah

Universiti Utara Malaysia

06010 UUM Sintok

Kedah Darul Aman

ABSTRAK

Kajian ini dilakukan untuk menghasilkan satu prototaip perisian kursus untuk matapelajaran ekonomi. Kajian ini dibuat memandangkan kurangnya bahan e-pembelajaran tempatan dan membantu pengajaran ekonomi dengan memasukkan unsur-unsur multimedia dan elemen interaktiviti. Metodologi sistem yang digunakan dalam kajian ini ialah metodologi *Analysis, Design, Development, Implementation and Evaluation* (ADDIE). Hasil dari kajian ini telah di masukkan dalam Cakera Padat. Seramai tiga puluh tiga orang pelajar jurusan perdagangan dari Politeknik Mua'dzam Shah, Jitra, Kedah telah mencuba dan menguji perisian ini. Mereka mendapati bahawa perisian ini menarik dan gabungan unsur multimedia dalam perisian ini membantu pembelajaran dalam matapelajaran tersebut.

ABSTRACT

The study was carried out in order to produce a prototype courseware for economics subject. This is done due to lack of local e-learning materials and to assist economics teaching with the inclusion of multimedia and interactive elements in the teaching materials. Analysis, Design, Development, Implementation and Evaluation (ADDIE) is the system methodology used in the study. The prototype was written in a compact disc. Thirty three students from Politeknik Mua'dzam Shah, Jitra, Kedah tried and tested the courseware. They found that the courseware was interesting and combinations of multimedia elements in the courseware were useful in studying the subject.

PENGHARGAAN

Syukur ke hadrat Ilahi kerana mampu menyiapkan tesis ini. Terlalu banyak pertolongan yang diberikan oleh orang perseorangan dan organisasi dalam menyediakan tesis ini.

Pertamanya, ribuan terima kasih dan sekalung penghargaan diberikan kepada Universiti Utara Malaysia dan stafnya terutama dari Sekolah Teknologi Maklumat dan Sekolah Siswazah yang membuatkan siri pengajian di universiti ini amat bermakna buat perkembangan ilmu saya. Penghargaan khusus diberikan kepada penyelia, Prof. Madya Aziz Romli dan En. Fakhrul Anuar Aziz yang banyak memberi tunjuk ajar dalam menyiapkan tesis ini.

Tidak lupa juga kepada Kementerian Pendidikan Malaysia khususnya Bahagian Biasiswa yang menaja pengajian.

Kepada teman-teman rapat yang membantu saya: terima kasih dan minta maaf atas segala-galanya. Mereka ialah Abang Rani, Ibrahim, Cikgu Hashim, Cikgu Azizan, Rasid, Zukime, Ariffin, Hasni, Pajey, Ateh, Pak Li, Mohd. Noor dan ramai lagi yang tidak mampu saya nyatakan di sini.

Buat bonda dan ayahanda tercinta; terima kasih kerana sentiasa mendoakan anakandamu.

Buat Zuraidah, isteri tercinta yang banyak berkorban dan anak-anak iaitu Aisyah Nazirah, Muhammad Akram, Nurafifah, Muhammad Aiman Fathi dan Nurul Huda; penyejuk mata dan sumber inspirasi.

KANDUNGAN

	Halaman
KEBENARAN PENGGUNAAN	i
ABSTRAK	ii
ABSTRACT	iii
PENGHARGAAN	iv
SENARAI JADUAL	viii
SENARAI RAJAH	ix
SENARAI SINGKATAN	x
BAB 1 : PENGENALAN	
1.0 Pengenalan	1
1.1 Pernyataan Masalah	2
1.2 Kepentingan Kajian	3
1.3 Objektif Kajian	3
1.4 Skop Kajian	4
BAB 2: ULASAN KARYA	
2.0 Pengenalan	5
2.1 Definisi Pembelajaran dan Pengajaran	5
2.2 Definisi E-Pembelajaran	5
2.3 Komputer Dalam Pendidikan	6
2.4 Kebaikan Pembelajaran Berbantuan Komputer	7
2.5 Kelemahan Pembelajaran Berbantuan Komputer	7
2.6 Kelebihan Pendekatan E-Pembelajaran	8

2.7	Bentuk-bentuk E-Pembelajaran	8
2.7.1	Kolaborasi dalam Talian (<i>Online Collaboration</i>)	8
2.7.2	Pengurusan Pengetahuan	8
2.7.3	Sokongan Prestasi	9
2.7.4	Pendidikan dan Latihan Dalam Talian	9
2.8	Teori Pembelajaran	10
2.8.1	Teori <i>Objectivism</i>	10
2.8.2	Teori <i>Constructivism</i>	10
2.9	Pengajaran Ekonomi	11
2.9.1	Pengajaran Ekonomi berasaskan Web	11
2.10	Perisian Kursus E-Pembelajaran	14

BAB 3: METODOLOGI

3.0	Pengenalan	17
3.1	Model ADDIE	17
3.1.1	Analisis	18
3.1.2	Rekabentuk	21
3.1.3	Pembangunan	28
3.1.4	Perlaksanaan	32
3.1.5	Penilaian	33

BAB 4: DAPATAN

4.0	Pengenalan	34
4.1	Skrin Pengenalan	34
4.2	Menu Utama	35
4.3	Modul Sukatan Pelajaran	37
4.4	Modul Nota	37
4.5	Modul Kuiz	38
4.6	Modul Rujukan	39
4.7	Modul Politeknik	41

BAB 5: PENILAIAN SISTEM	
5.0 Pengenalan	42
5.1 Rekabentuk Skrin dan Elemen Multimedia yang digunakan	42
5.2 Pelayaran dan Pautan yang digunakan	43
5.3 Pengajaran	43
5.4 Pemerhatian	43
 BAB 6: CADANGAN DAN KESIMPULAN	
6.0 Pengenalan	44
6.1 Kelemahan	44
6.2 Cadangan	45
6.3 Kesimpulan	45
 RUJUKAN	47
 LAMPIRAN 1 : SURAT KEBENARAN MENJALANKAN KAJIAN	51
 LAMPIRAN 2 : BORANG SOALSELIDIK	53
 LAMPIRAN 3 : KOD SUMBER MODUL KUIZ	55

SENARAI JADUAL

		Halaman
Jadual 3.1	Jenis Interaksi	23

SENARAI RAJAH

		Halaman
Rajah 3.1	Aliran Kerja Model ADDIE	18
Rajah 3.2	Carta Alir Struktur Linear	26
Rajah 3.3	Carta Alir Struktur Hirarki	27
Rajah 3.4	Carta Alir Skema Campuran	28
Rajah 3.5	Papancerita	29
Rajah 4.1	Skrin Pengenalan	35
Rajah 4.2	Skrin Menu Utama	36
Rajah 4.3	Skrin Sukatan Pelajaran	37
Rajah 4.4	Skrin Modul Nota	38
Rajah 4.5	Skrin Modul Kuiz	39
Rajah 4.6	Skrin Rujukan Buku	40
Rajah 4.7	Skrin Rujukan Laman E-Pembelajaran lain	41

SENARAI SINGKATAN

CD	Cakera padat atau <i>Compact Disc</i>
CD-ROM	<i>Compact Disc – Read Only Memory</i>
CBL	<i>Computer-based learning</i>
CBI	<i>computer-based instruction</i>
CAL	pembelajaran berbantuan komputer atau <i>computer assisted learning</i>
CAT	<i>computer assisted training</i>
CAI	<i>computer assisted instruction</i>
CML	<i>computer managed learning</i>
CMT	<i>computer managed training</i>
CMI	<i>computer managed instruction</i>
FOMC	Federal Open Market Committee
KDP	Komputer Dalam Pendidikan
IVLE	<i>Integrated Virtual Learning Environment</i>
SITC	Strategic Thrust Implementation Committee
TCP/IP	<i>Transfer Control Protocol/Internet Protocol</i>
WCT	<i>Web Course Template</i>

BAB 1

PENGENALAN

1.0 Pengenalan

Penciptaan komputer telah menukar corak pembelajaran manusia. Mengikut Tucker (1997), komputer telah digunakan untuk pengajaran dan latihan sejak tahun 1970'an. Pada masa tersebut pembelajaran melalui komputer digelar sebagai pembelajaran terbantu komputer (*Computer Assisted Learning*) atau latihan berasaskan komputer (*Computer Based Training*). Kemunculan Internet pada pertengahan tahun 1980'an telah membuka era baru dalam komunikasi dan pembelajaran. Banyak laman web telah dibina untuk tujuan penyampaian maklumat sama ada berbentuk perniagaan, pendidikan atau bagi tujuan-tujuan yang lain. Internet telah digunakan sebagai satu wahana pembelajaran yang fleksibel, murah dan berkesan. Ini kerana pembelajaran boleh dilakukan secara *on-line*, pada bila-bila masa dan di mana sahaja pelajar kehendaki. Dengan itu lahirlah istilah e-pembelajaran atau *e-learning*.

Senario di Malaysia telah menampakkan beberapa syarikat menawarkan pembelajaran secara elektronik seperti *my e-tutor*. Para pensyarah di universiti mula memasukkan elemen e-pembelajaran seperti memasukkan nota ke dalam laman-laman web dan komunikasi dengan pensyarah melalui e-mail. Dari sudut dasar kerajaan pula, kerajaan telah sedar akan kepentingan e-pembelajaran seterusnya telah memasukkan e-pembelajaran sebagai salah satu dari lima *strategic thrust*

The contents of
the thesis is for
internal user
only

RUJUKAN

- Anil K. Agrawal, *E-Learning- The Answer to the Skills Boom*
http://www.breakthebarriers.com/Emergence%20of%20E-Learning_abstract.htm
- Barret, A (2000). E-Learning Improves Training Process, Cut Costs, *Austin Business Journal*, 20 (9), p40
- Brahler, J , Peterson, N , Johnson, E (1999). Developing on-line Learning Materials for Higher Education: An Overview of Current Issues, *Educational Technology & Society*, 2(2)
 URL:http://ifets.gmd.de/periodical/vol_2_99/jayne_brahler.html
- Brown, A. (1997). Designing for learning. What are the essential features of an effective online course ? *Australian Journal of Educational Technology*, 13(2), 115-126. <http://cleo.murdoch.edu.au/ajet/ajet13/su97p115.html>
- Brown, A.R (1993). The adventures of Jasper Woodbury and Anchored Instruction. In Lo, B.W.N (Ed). *Reaching Out with IT*. Centre for Computing and Mathematics, University of New England – Northern Rivers
- Campbell, J, Hurley, S , Jones, S , Stephens, N (1995). *Constructing Educational Courseware using NCSA Mosaic and the World Wide Web*,
http://www.igd.fhg.de/archive/1995_www95_proceedings/papers/52/www3.html
- Carliner, S (1998). *An Overview of On-Line Learning*, USA: Bill Communications.
- Cisco E-Learning (2000), <http://cisco.com/warp/public/10/wwtraining/elearning>
- Daniel, J (1999). Computer- Aided Instruction on the World Wide Web: The Third Generation, *Journal of Economic Education*, Spring, 163-174
<http://susan.uits.indiana.edu/jee/spring99/Daniel.pdf>
- Emslie, M (1995). Be your own Chancellor, *Computers in Higher Education Economics Review*, 9(3)
http://econltsn.ilrt.bris.ac.uk/cheer/ch9_3/ch9_3p26.htm

- Fakhrul Anuar Aziz, Abdul Razak Saleh & Abu Talib Othman (2000). *Application of E-Learning in Teaching Elementary Statistics Course*, Proceedings of the Fifth Asian Technology Conference in Mathematics. Edited by Wei -Chi Yang, Sung-Chi Chu, Jen-Chung Chuan
- Gabriel, A (2000). E-Learning can be World Apart from Plain Distance Learning. *Business Journal (Phoenix)*, 20 (30). p28
- Gilbert, L dan Moore, D. (1997). Building Interactivity Into Web Courses: Is Commercial Groupware or Design With Web Tools the Solution?, <http://star.ucc.nau.edu/~nauweb97/papers/gilbert/gilbert.html>
- Gredler, Margaret. (1986). *Learning and Instruction, Theory into Practice*. USA: Macmillan Publishing Company.
- Greenberg, A. (1999). WBT: The New Millenium- Training at the Speed of Change, http://www.isoc.org/inet99/2a/2a_1.htm#510
- Hall, B. (1997). *Web-based training cookbook*. New York, NY: John Wiley & Sons, Inc.
- Henke, H. (1997). Evaluating Web-based Instruction, <http://scis.nova.edu/~henkeh/story1.htm>
- Hutchinson, M. (1999). E-Learning: A Primer. <http://www.peoplefirstinteractive.com/articles/article1.html>
- Institute of Training and Development (1992). *Module 2: Helping People to Learn*, London: Thames Valley University.
- Jamalludin Harun, Baharuddin Aris dan Zaidatun Tasir (2001). *Pembangunan Persisian Multimedia: Satu Pendekatan Sistemik*, Kuala Lumpur: Venton Publishing.
- Kearney, M. and Treagust, D. F. (2001). Constructivism as a referent in the design and development of a computer program using interactive digital video to enhance learning in physics. *Australian Journal of Educational Technology*, 17(1), 64-79. <http://cleo.murdoch.edu.au/ajet/ajet17/kearney.html>
- Lilian Lim, Eugene Hiew and Ravi Chandran (2000). Integrating Courseware Management System with a Website Creation Tool
- Molnar, A. (1997). Computers in Education: A Brief History, *The Journal*. <http://www.thejournal.com/magazine/vault/A1681.cfm>
- Norshuhada Shiratuddin. (1995). *Computer Aided Learning (CAL) for Malaysian O' Level Mathematics Curriculum (CALMOMC)*, Unpublished Dissertation, Nottingham University.

- Phillips, R. (1997). *The Developer's Handbook to Interactive Multimedia: A Practical Guide for Educational Applications*, USA: Kogan Page
- Romiszowski, A. (1992). Developing interactive multimedia courseware and networks, In Promaco Conventions (Ed.), *Proceedings of the International Interactive Multimedia Symposium*, 17 – 46. Perth, Western Australia. 27 – 31 January. Promaco Conventions.
<http://cleo.murdoch.edu.au/gen/aset/confs/iims/92/romiszowski1.html>
- Rosenberg, J. (2001). *E-Learning. Strategies for delivering knowledge in the digital age*, USA: McGraw-Hill.
- Rustan, J (2000). Advantages of E-Learning: The Instructional Method of Choice.
- Semple, A. (2000). Learning theories and their influence on the development and use of educational technologies, *Australian Science Teachers Journal*, 46(3), 21- 27
- Shahril B. Marzuki, Quek Ai Hwa dan Vhang Lee Hoon. (1994). *Ekonomi Asas. Strategi Pengajaran dan Pembelajaran*. Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors Sdn. Bhd.
- Simkins, S. (1999). Promoting Active-Student Learning Using the World Wide Web in Economic Courses, *Journal of Economic Education*, 30(Summer), 278-287 <http://susan.uits.indiana.edu/jee/summer99/simkins.pdf>
- Sims, R. (1999). Useability and Learning in On-Line Environments: A Case of Interactive Encounters, <http://naweb.unb.ca/2k/papers/simspaper.html>
- Smith, D. & Hardaker, G. (2000). E-Learning Innovation through the Implementation of an Internet Supported Learning Environment, *Educational Technology & Society* 3 (3).
- Soper, J (1997). Integrating Interactive Media in Courses: The WinEcon Softwrae with Approach, <http://www-jime.open.ac.uk/97/2/soper-97-2-paper.html>
- Sosin, K dan Reiser, M. (1995). Teaching Economics on the World Wide Web, <http://www.iac.net/~pfilio/sosin.htm>
- Tucker, B (1997). *Handbook of Technology-Based Training*, Great Britain: Gower Publishing Limited.
- Vachris, M. (1999). Teaching Principles of Economics without “Chalk and Talk”: The Experience of CNU Online, *Journal of Economic Education*, 30(Summer), 292-303, <http://www.indiana.edu/~econed/paffiles/summer99/vachris.pdf>

Vittorini, P & Felice, P. (1999). Issues in Courseware Reuse for a Web-based Information System, , <http://naweb.unb.ca/2k/papers/vittorini.htm>

Wooden, J.(1999). Elements of Web-based Instructional Design
<http://www.peoplefirstinteractive.com/articles/article4.html>